

Trabajo por
proxectos
E Patrimonio

PREGUNTAS BÁSICAS de AUTOAVALIACIÓN

- Que facemos?
- É o correcto?
- Estamos facéndoo ben?
- Por que o facemos desta maneira?
- Como nos organizamos para facelo?
- Estamos satisfeitos co que estamos facendo e coa forma de facelo?
- Podemos melloralo?

LOS PROFESORES ANTE EL FRACASO EDUCATIVO

SI VOLS QUE ALGUNA COSA CANVI, CANVIA ALGUNA COSA.
SI FAS EL MATEIX DE SEMPRE TINDRÁS EL MATEIX DE SEMPRE

Importancia do método por proxectos

É unha das experiencias de aprendizaxe máis enriquecedoras e auténticas.

Desenvólvese nun contexto social onde a interdependencia e a cooperación son de importancia capital para facer as cousas.

A metodoloxía de proxectos promove entre outras aprendizaxes:

- Habilidades para aprender a aprender (cuestionar, escoitar, analizar, deducir ...)
- Habilidades de metacognición como autoavaliación, conducción do proxecto...
- Habilidades para a vida diaria.
- Habilidades para procesos cognitivos (tomar decisións, pensamento crítico ...).

Obxectivos


```
graph LR; A[Obxectivos] --> B[RAZONABILIDADE]; A --> C[CREATIVIDADE]; A --> D[SENSIBILIDADE];
```

RAZONABILIDADE

CREATIVIDADE

SENSIBILIDADE

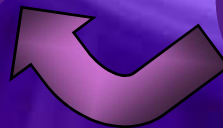
4 movimientos:

**APRENDER A
PENSAR**

**EDUCACION
EMOCIONAL**

**EDUCACIÓN
EN
VALORES**

**HABILIDADES
SOCIAIS**

PERCIBIR

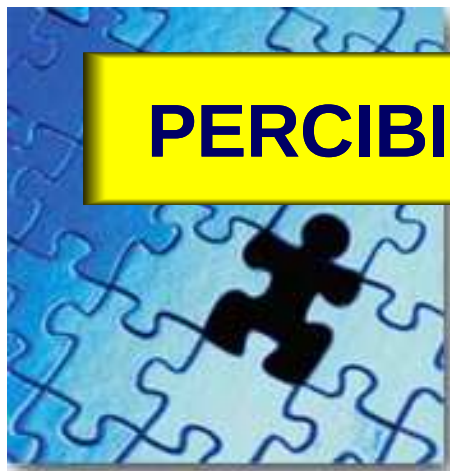
SENTIR

PENSAR

E FACER

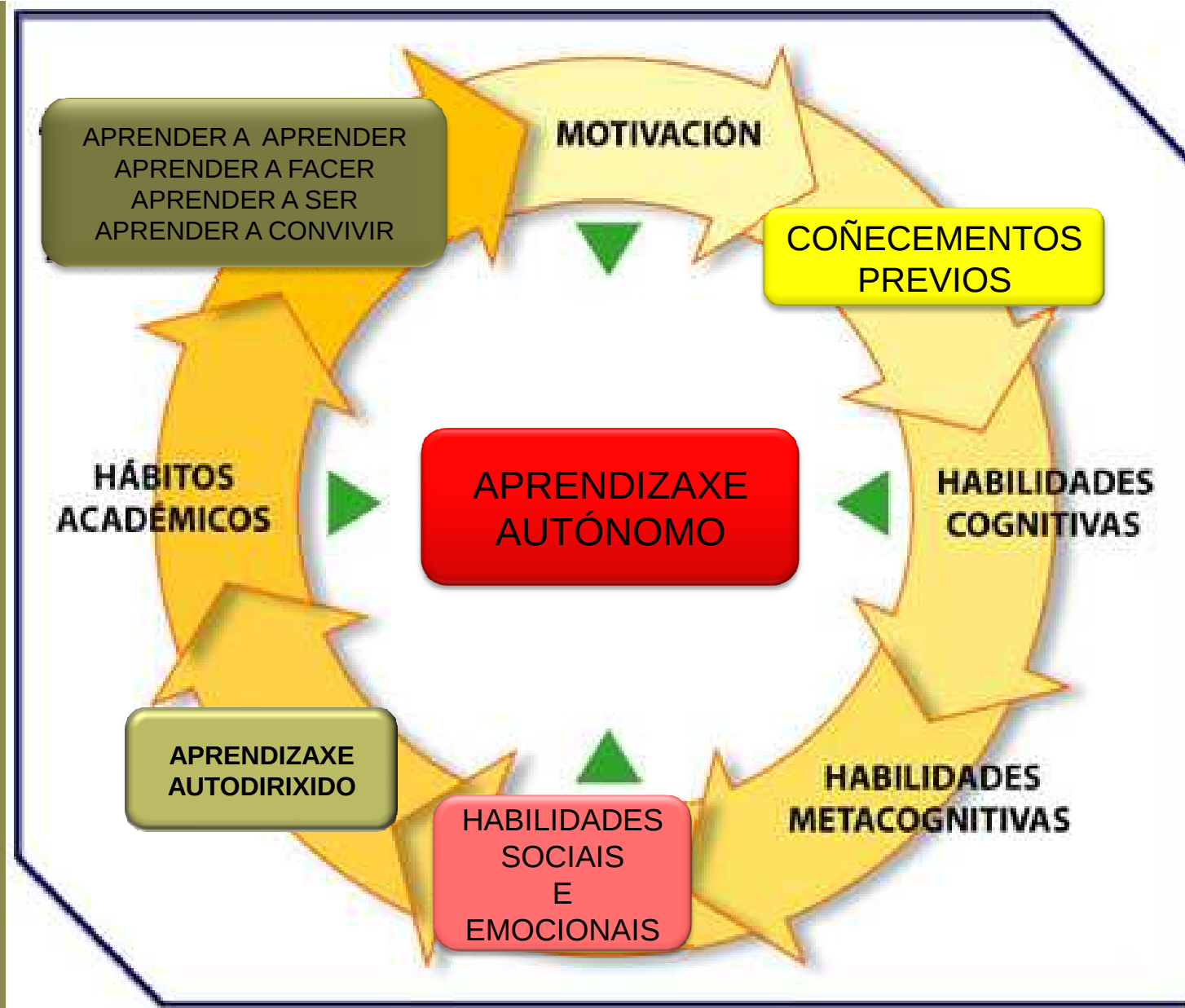
EN COMUNIDADE

POR MEDIO DO DIÁLOGO

- A sociedade do coñecemento implica a competencia de aprender **ao longo da vida**
- A primeira función da educación nun mundo incerto, debería ser dotar á xuventude da competencia e confianza en sí mesma necesarias para afrontar ben a **incertidume**: noutras palabras, ser bos aprendices. (Claxton, 1990)

- a. Capacidade para aprender continuamente**
- b. Capacidade para a búsqueda de información**
- c. Capacidad para a selección da información pertinente**
- d. Capacidade para resumir a información encontrada e aplicala a o seu traballo**
- e. Capacidade para traballar en equipo**
- f. Capacidade para o traballo interdisciplinario**

- Competencia e actitudes para seguir aprendendo de forma autónoma ao longo da vida.

*SER CONSCIENTE DO QUE SE SABE
DO QUE É NECESARIO A PRENDER
E DE CÓMO APRENDELO*

APRENDER A APRENDER

**TER CONCIENCIA DAS
CAPACIDADES QUE
ENTRAN EN XOGO
NAS APRENDIZAXES**

**PLANTEXARSE
METAS A CURTO,
MEDIO E LARGO
PRAZO E
CUMPLILAS**

**CURIOSIDADE ¿?
HAB. BÚSQUEDA
DE INFORMACIÓN
PERSEVERANCIA**

**ADQUISICIÓN
DA CONCIENCIA
DAS PROPIAS
POTENCIALIDADES
E CARENCIAS**

**DISPOÑER DUN
SENTIMENTO
DE COMPETENCIA
PERSOAL**

**CAPACIDADE DE
AUTOAVALIACIÓN
E AUTORREGULACIÓN**

APRENDER A APRENDER

SUPÓN

**SABER
ADMINISTRAR
O ESFORZO**

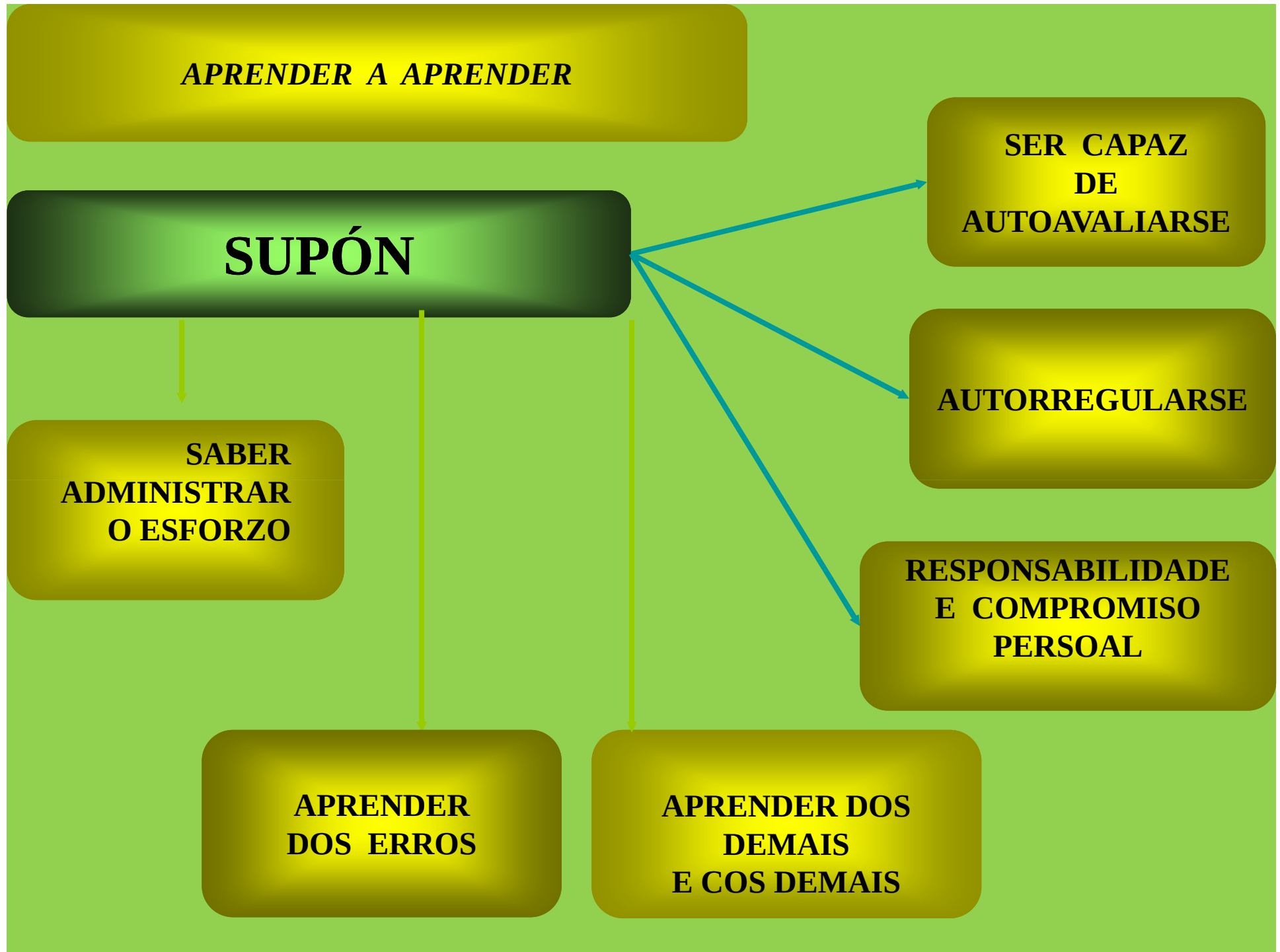
**APRENDER
DOS ERROS**

**APRENDER DOS
DEMAIS
E COS DEMAIS**

**SER CAPAZ
DE
AUTOAVALIARSE**

AUTORREGULARSE

**RESPONSABILIDADE
E COMPROMISO
PERSOAL**

PRINCIPAIS FACTORES

.O aluno e o seu contexto

. A personalidade do professor

Contexto institucional

. Os materiais didácticos

.A metodoloxía

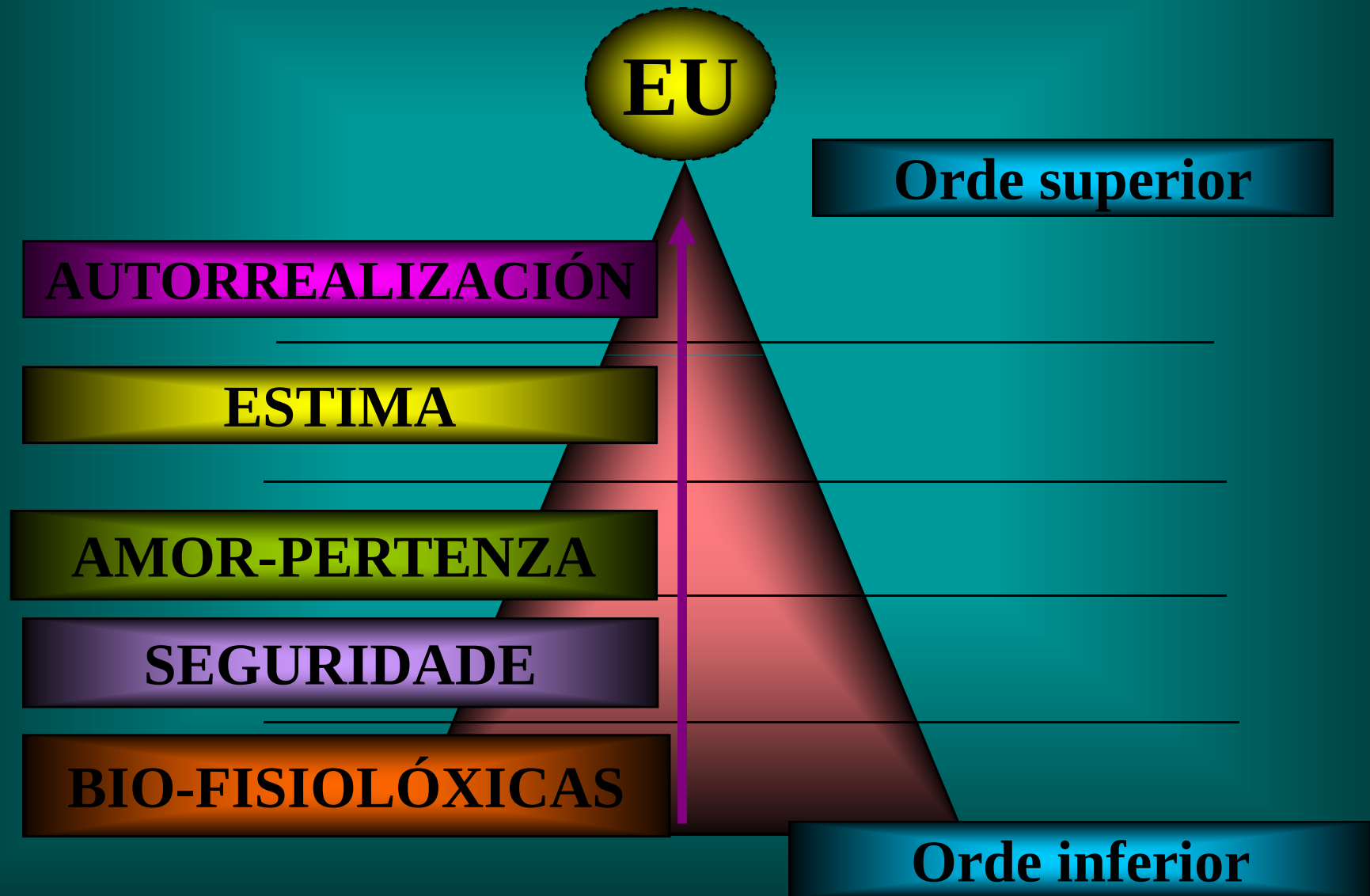
PREVIOS

COÑECERNOS

COHESIONAR O
GRUPO

NECESIDADES

O pastor Miguel Brun contoume que
fai algúns anos estivo cos indios do
Chaco Paraguai.

Formaba parte dunha misión
evanxelizadora.

Os misioneiros visitaron un cacique
que tiña prestixio de ser moi sabio.

O cacique, un gordo quieto e calado,
escoitou sen pestenexar a propaganda
relixiosa que lle leron na lingua dos
indios.

Cando a lectura rematou, os
misioneiros quedaron esperando.

O cacique tomouse o seu tempo.

Despois, opinou:

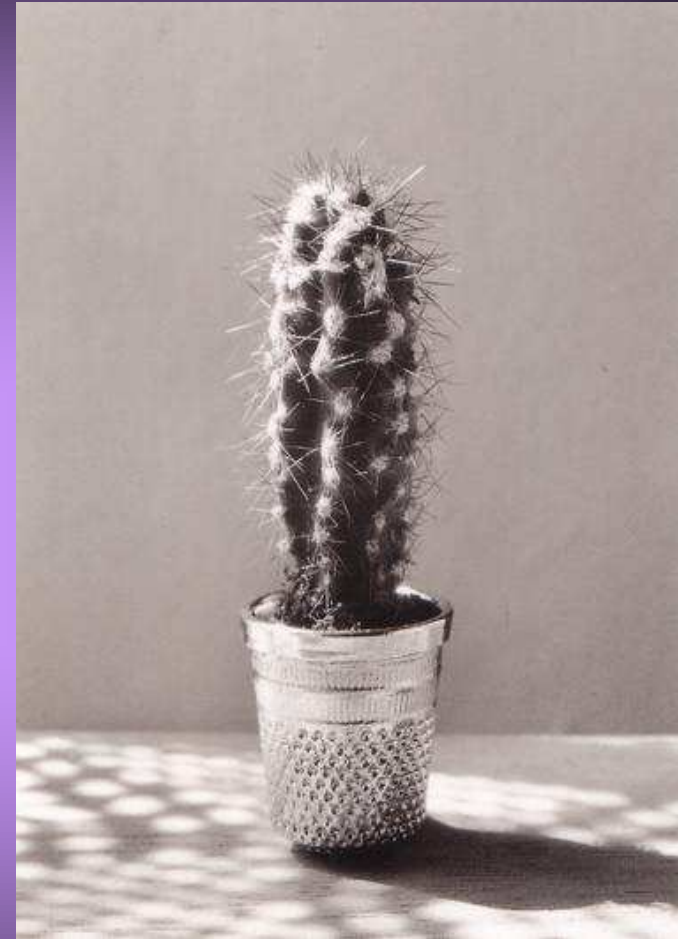
“-ISO RASCA, E...RASCA MOITO,
E...RASCA MOI BEN...

E SENTENCIOU:

PERO RASCA ONDE NON

PICA”

E. GALEANO

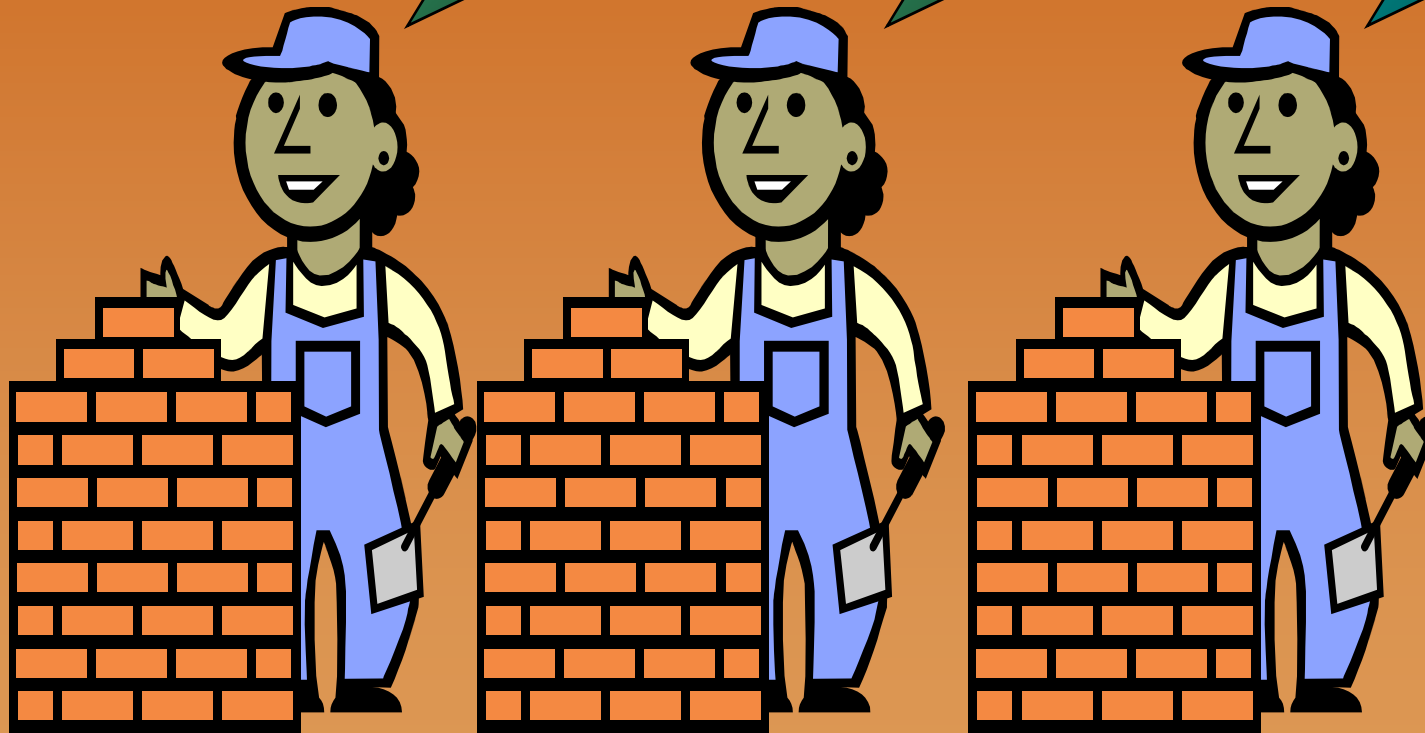

Que fas?

Poñendo
ladrillos...

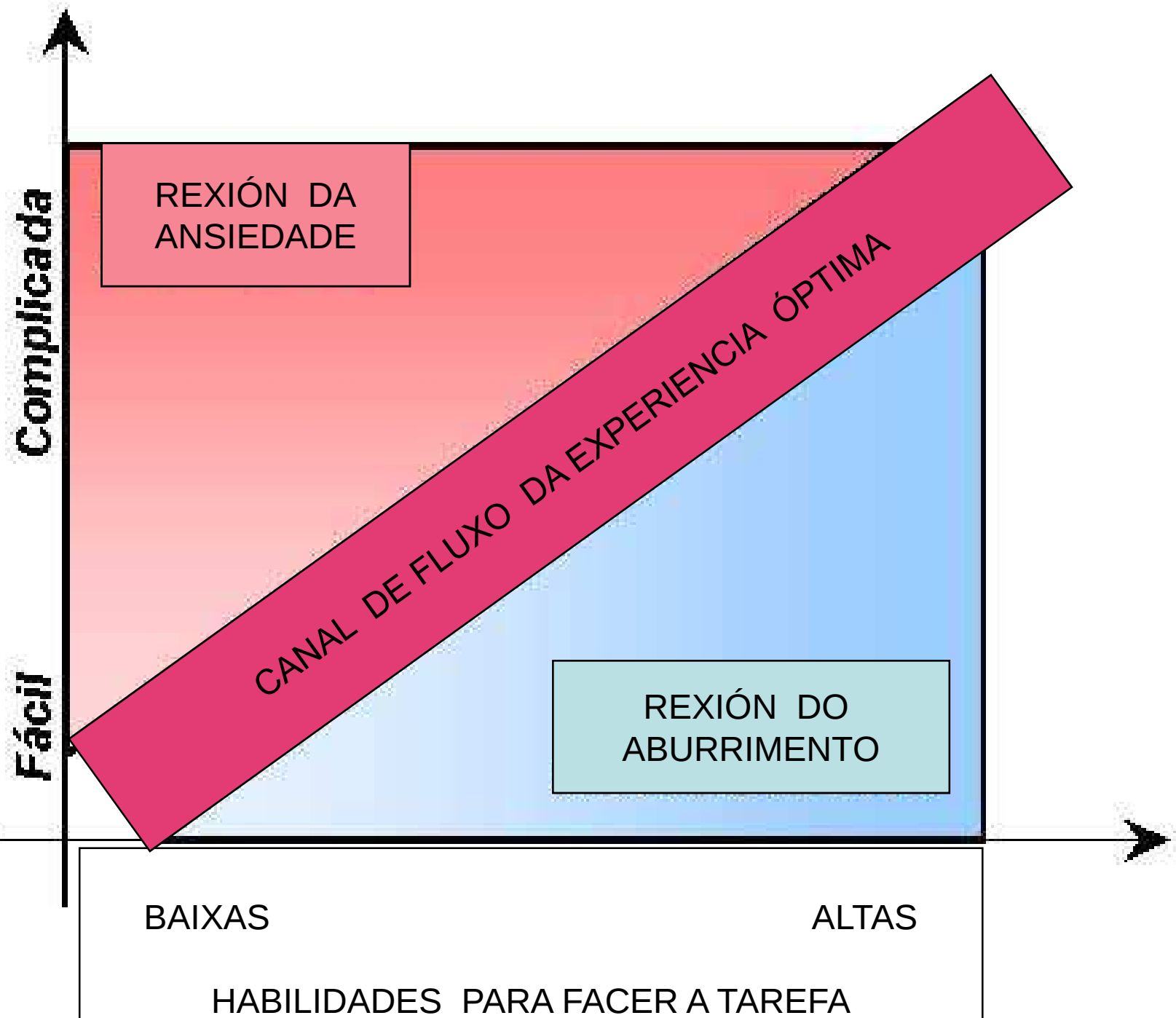
Levantando
un muro...

Construindo
a escola...

Motivación e percepción

PERCEPCIÓN DA DIFICULTADE DA TAREFA

$$M = E \times V$$

MOTIVACIÓN = ESPERANZA X VALOR

. Son eu capaz de facer esta tarefa?
. É fácil ou difícil?
. Como me afectará o medio ambiente?

. Que vou obter facendo esta tarefa?
. É importante? É urxente?
. Que significa para min ? É para os demais?

FORZA DO HÁBITO

IMPULSO

MOTIVACIÓN =

INCENTIVOS

SOMOS FILLOS DO DESEXO, DA COSTUME E DOS INCENTIVOS

DIMENSIONES AVALIATIVAS

**ATENCIÓN
(ALERTA)**

MOTIVACIONAL

HEDÓNICA

VALORATIVA

ENERXIZANTE

COHESIONAR O GRUPO

ESCOITA ACTIVA

REGRAS DO XOGO

MODAIS

XOGOS COOPERATIVOS

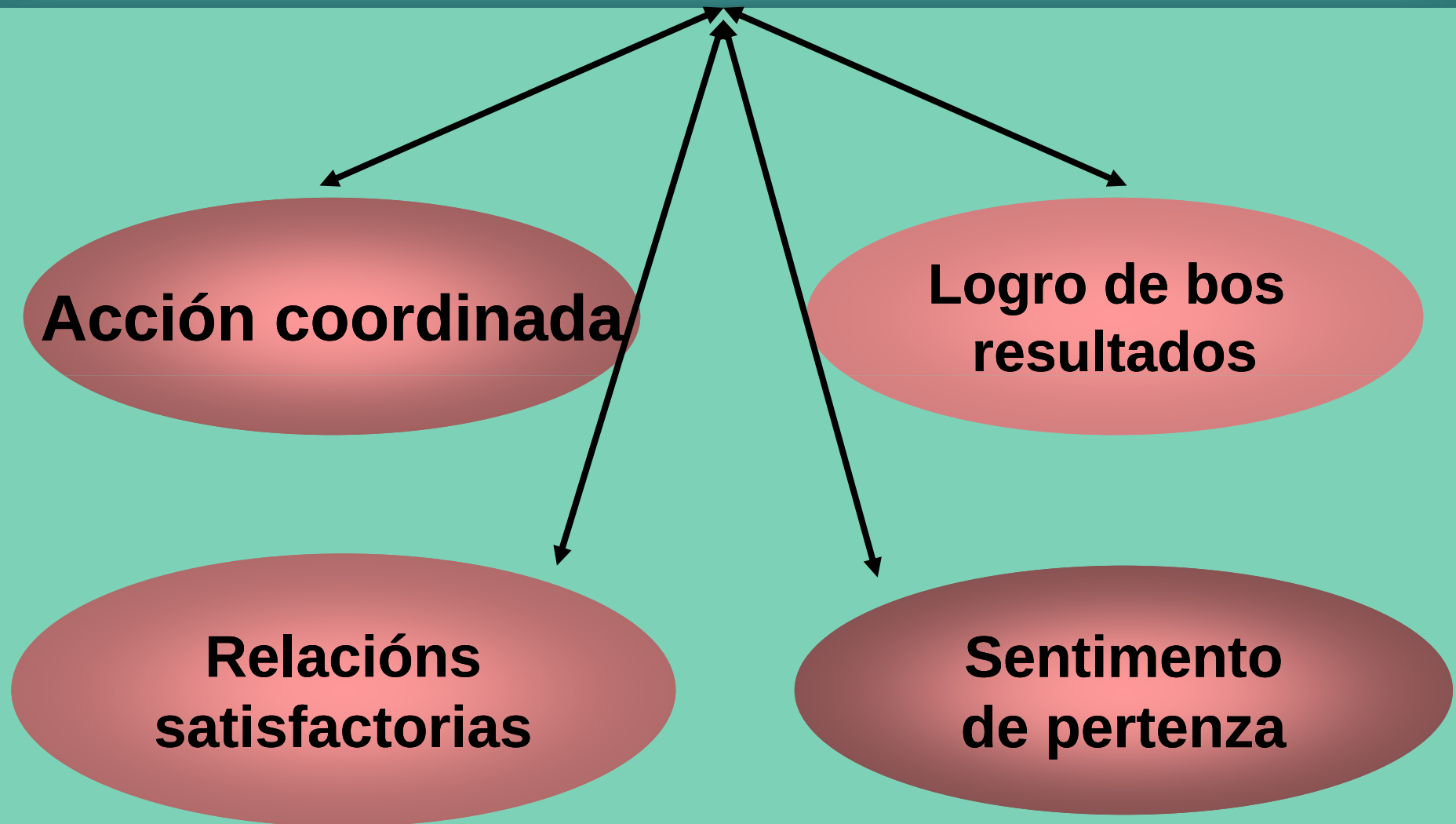

PISO DE ARRIBA: nivel de tarefa

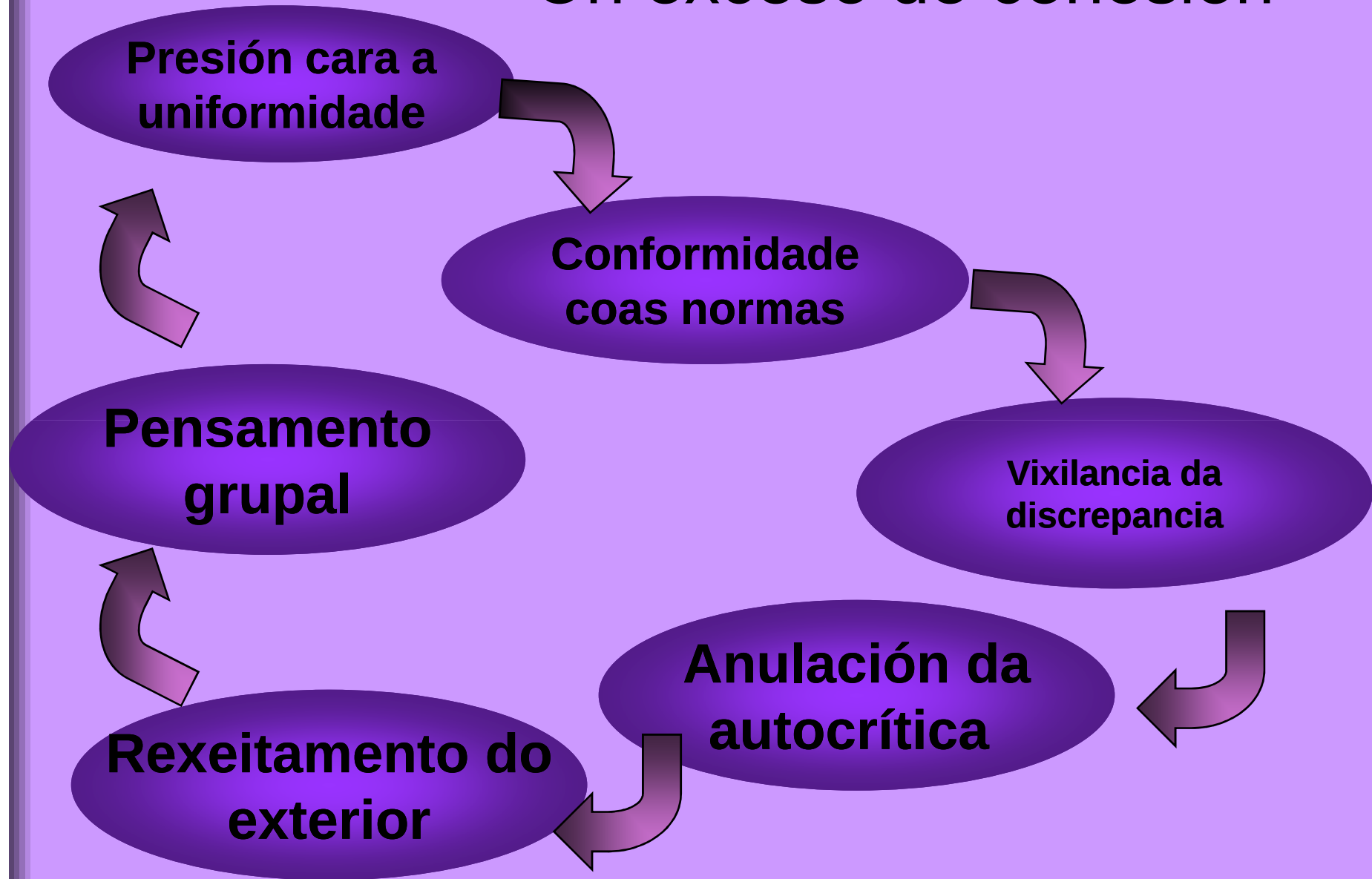

PISO DE ABAIXO: nivel afectivo

Indicadores de grupo cohesionado

Un exceso de cohesión

Implementación de Equipos de Trabajo

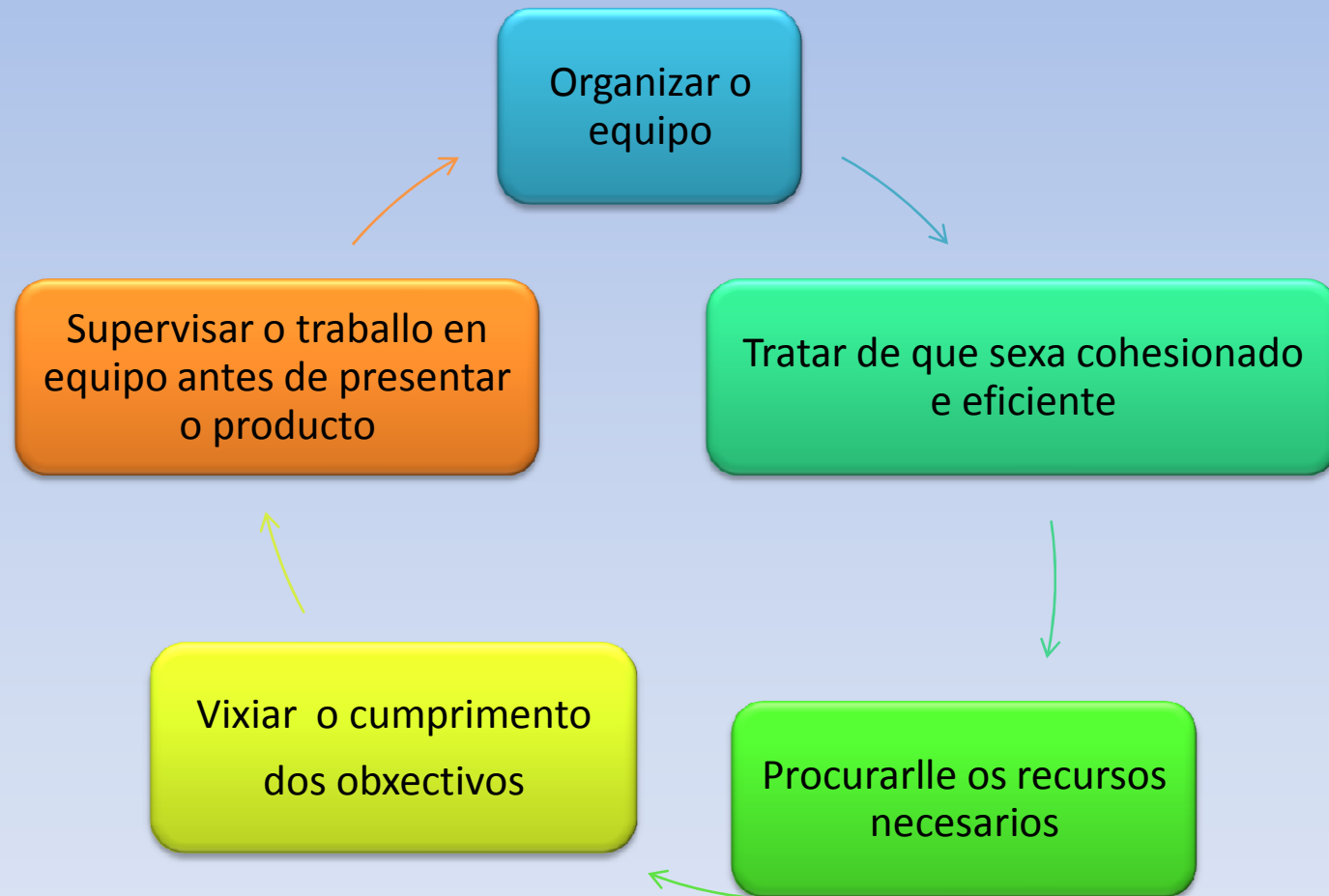
- Acordar os obxectivos do equipo.
- Definición das metas particulares do equipo.
- Definición das posicións de cada integrante.
- Acordo das regras de traballo.
- Definición dos valores que rexerán o traballo e as súas relacións.

Establecemento da confianza e o respecto.

Cualidades dos integrantes

- Saber escoitar
- Dar e Recibir crítica construtiva, eloxios e apoio, confianza (integridade, capacidade, lealdade, compartir, consistencia)
- Recoñecer que outros poden saber máis
- Poder dicir NON SEI con naturalidade
- Aprender a pedir axuda
- Darse a oportunidade de aprender de outros
- Desenvolver tolerancia á frustración
- Aprender a buscar a diferenza e o consenso
- Desenvolver creatividade para resolver diferencias
- Disposición para cambiar de opinión

Obrigas do coordinador

Ensinar non é atacar,
nin aprender é resistir.

H
A
B
I
L
I
D
A
D
E
S

OBXECTIVOS

PERCEPTIVAS

COGNITIVAS

AFECTIVAS

SOCIAIS

HABILIDADES DE PENSAMIENTO

HABILIDADES DE INVESTIGACIÓN

ADIVINAR

AVERIGUAR

FORMULAR HIPÓTESES

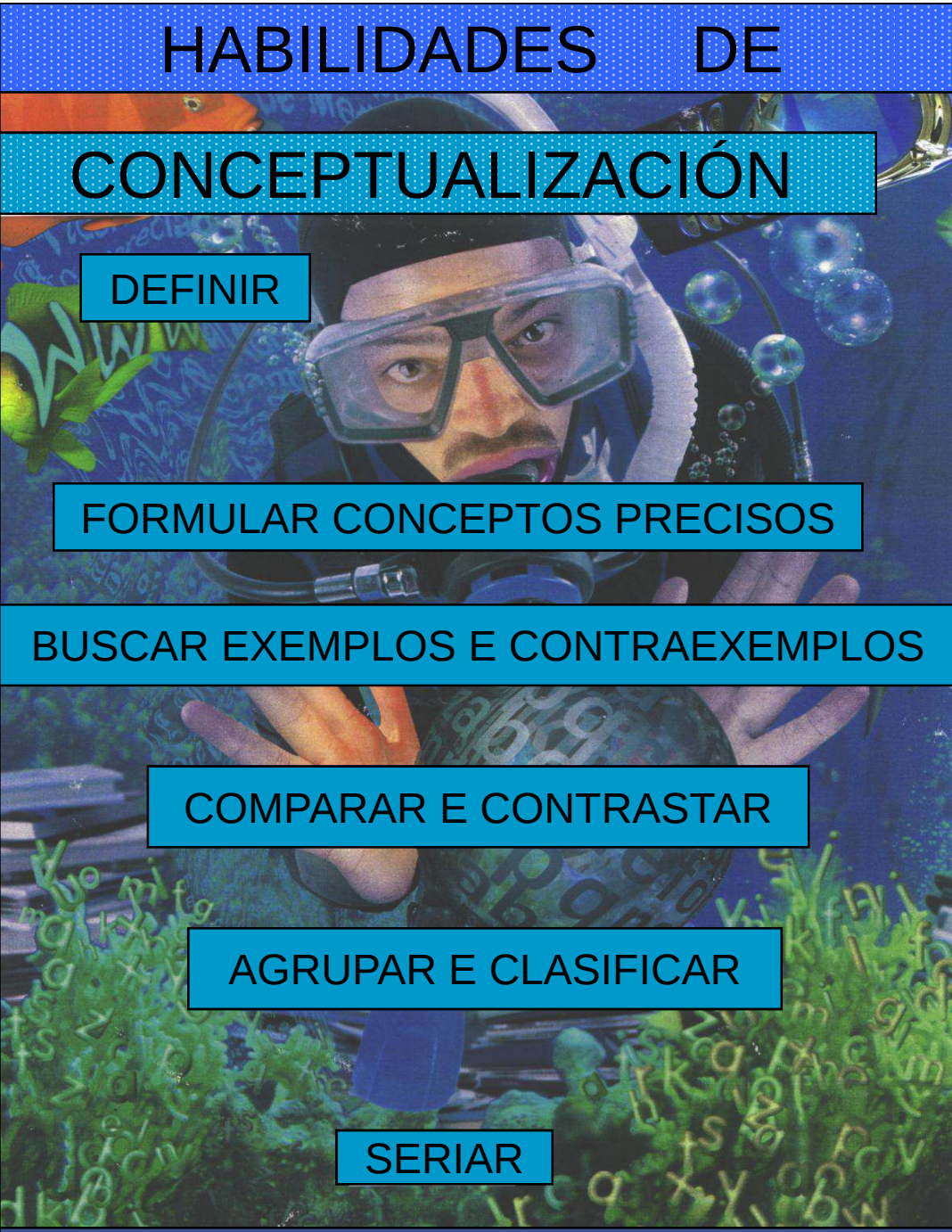
OBSERVAR E DESCRIBIR

BUSCAR ALTERNATIVAS

ANTICIPAR CONSECUENCIAS

SELECCIONAR POSIBILIDADES

IMAXINAR

HABILIDADES DE CONCEPTUALIZACIÓN

DEFINIR

FORMULAR CONCEPTOS PRECISOS

BUSCAR EJEMPLOS E CONTRAJEMPLOS

COMPARAR E CONTRASTAR

AGRUPAR E CLASIFICAR

SERIAL

HABILIDADES

INFERIR

BUSCAR E DAR RAZÓN

ESTABLECER CRITERIOS

RELACIONAR CAUSAS E EFECTOS

RELACIONAR PARTES E TODO

RELACIONAR MEDIOS E FINS

RAZOAR ANALOXICAMENTE

RAZOAR HIPOTETICAMENTE

DE RAZOAMENTO

HABILIDADES DE TRADUCCIÓN

An abstract background painting featuring a variety of shapes and colors. It includes a large red circle in the top right, a yellow teardrop shape with a red and black concentric circle inside, a blue and red circle on the left, and a stylized black figure with a red base. There are also several smaller circles and lines scattered throughout the composition.

EXPLICAR, NARRAR,
DESCRIBIR

IMPROVISAR

INTERPRETAR

REFORMULAR

RESUMIR

PASAR :

DA ORALIDADE Á MÍMICA

DO RITMO AO BAILE

DA MÚSICA Á PLÁSTICA

DA PLÁSTICA Á PALABRA

MATERIAIS

```
graph TD; A[MATERIAIS] --> B[PROPOSTAS QUE XEREN CONFLITO COGNITIVO]; A --> C[TODO O QUE CONTRIBÚA Á AFINACIÓN PERCEPTIVA]; A --> D[LECTURA DE IMAXES, ROSTROS...]; A --> E[TEXTOS: ANCLADOS, CONTEXTUALIZADOS, MOTIVADORES]; B --> D; C --> D; D --> E; D --> F[TODO O QUE FAGA PATENTE A UTILIDADE VITAL DO APRENDIDO];
```

PROPOSTAS QUE
XEREN CONFLITO
COGNITIVO

TODO O QUE CONTRIBÚA
Á AFINACIÓN PERCEPTIVA

LECTURA DE IMAXES, ROSTROS...

TEXTOS: ANCLADOS,
CONTEXTUALIZADOS,
MOTIVADORES

TODO O QUE FAGA PATENTE
A UTILIDADE VITAL DO
APRENDIDO

O CONO DA APRENDIZAXE De Edgar Dale

Despois de 2 semanas
Tendemos a lembrar

Natureza da actividade
involucrada

O 10% do que lemos

Lectura

Actividade verbal

O 20% do que oímos

Palabras oídas

O 30% do que vemos

Debuxos
observados

O 50% do que oímos
e vemos

Mirar unha película
Ir a unha exhibición
Ver unha demostración
Ver algo feito na realidade

Actividade visual

O 70% do que
dicimos

Participar nun debate
Manter unha conversa

Actividade
Participativa
E receptiva

O 90% do
que dicimos
E facemos

Realizar unha representación teatral
Simular experiencias reais
Facer aquilo que se intenta aprender

Actividade
pura

Pasivo

Activo

ELECTURA

IMAXES

VER O CADRO COMPLETO

Que é unha tarefa? (Marco Común Europeo de Referencia)

Unha tarefa defínese como calquera **acción intencionada** que unha persoa considera necesaria **para conseguir un resultado concreto** en canto á resolución dun problema, ao cumprimento dunha obriga ou á consecución dun obxectivo.

Esta definición comprendería **una ampla serie de accións** como, por exemplo, mover un armario, escribir un libro, obter determinadas condicións na negociación dun contrato, xogar unha partida de cartas, pedir comida nun restaurante, traducir un texto dunha lingua estranxeira ou elaborar un periódico escolar mediante traballo en grupos.

GUIÓN TAREFA INTEGRADA:

- **COMPETENCIAS QUE SE TRABALLAN**
- **HABILIDADES QUE SE NECESITAN**
- **REFERENCIAS A TÓDAS LAS ÁREAS POSIBLES (obxectivos e criterios de avaliación)**
- **CONTEXTO (REALISTA) DA ACTIVIDADE**
- **DESENVOLVEMENTO DA ACTIVIDADE**
- **TIPOS DE AGRUPAMENTOS**
- **FUNCIÓNS/ROLES DE CADA MEMBRO**
- **PRODUCTO FINAL**
- **MATERIAIS QUE SE NECESITAN**
- **TEMPORALIZACIÓN INDICADORES DE ÉXITO (AVALIACIÓN FINAL)**

EXEMPLOS PARA SECUNDARIA

- Preparar unha visita guiada ao centro
- Exposición de carteis con descrições de persoas, monumentos ou paisaxes do país de orixe
- Encher formularios propios da escola (becas, instancias...)
- Preparar un currículum vitae para un traballo
- Preparar una dieta equilibrada
- Redactar a biografía dun personaxe famoso
- Emitir o informativo meteorolóxico a través da radio escolar
- Diseñar murais das distintas áreas curriculares
- Escribir un decálogo para a saúde
- Planear a viaxe de fin de curso

Organización xeral:

1. O planeamento
2. A conducción
3. O desenvolvemento
4. A retroalimentación
5. A Avaliación
6. A presentación de resultados

ENFOCAR : Cal é o problema? ----- **DEFINIR A TAREFA A REALIZAR**

(Definir o obxecto de estudo e identificar a información necesaria para completar o plantexamento do problema)

BUSCAR: Como debo buscar? ----- **ESTRATEGIAS DE BÚSQUEDA**

(Buscar en todas as fontes posibles e elixir as máis apropiadas para a temática a resolver)

CLASIFICAR: Que atopei? ----- **LOCALIZACIÓN E ACCESO**

(Localizar a fonte en bases de datos, catálogos, revistas especializadas...atopar a información dentro da fonte)

SELECCIONAR: Que é o importante?– **USO DA INFORMACIÓN**

(Profundizar na fonte (ler, escoitar, visualizar), extraer a información relevante)

SINTETIZAR: Como encaixa a información?- **SÍNTESIS E PRESENTACIÓN**

(Organizar e presentar a información que provén de diversas fontes)

AVALIAR: Que aprendín? E agora que?-**XULGAR O PROCESO E O PRODUCTO**

(No proceso a eficiencia e no produto a efectividade)

preparación

- Elección do tema e contido do proxecto.
- Delimitación de obxectivos
- Especificación dos requisitos e coñecementos previos dos participantes.
- Creación de equipos de traballo e reparto de tarefas ou partes do proxecto entre os mesmos.
- Planificación das actividades a levar a cabo. Incluirá temporalización e momentos de revisión do mesmo.
- Especificación dos recursos necesarios para realizar o proxecto.

1º Entender o problema que o grupo terá que resolver e **elixir unha forma de solucionalo.**

O educador/a elaborará un **guión de preguntas** que permita ao equipo planificar as súas tarefas.

Estas preguntas deberán ser:

- **provocativas**, para manter o interese e motivación polo proxecto
- **retadoras**, animando a abordar cuestións coas que estén menos familiarizados.
- **problematizadoras**, para impulsar o debate, confrontación de opinións, análise da realidade.

desenvolvimento

- Posta en práctica do proxecto.
Compartiranse os coñecementos previos sobre o tema e repartiranse as tarefas e responsabilidades entre os seus membros para garantir a implicación de todos/as.
- As actividades variadas, de acordo ao tipo de proxecto e ao tema elixido: actividades de planificación, búsqueda de información, deseño de propostas, traballos de campo, enquisas, entrevistas, experimentos, visitas, accións na comunidade escolar ou máis alá dela, presentación de conclusións e resultados...
- O plan de traballo dividirá ao proxecto nunha secuencia de tarefas, cada unha cunha programación e meta determinada

Avaliación e comunicación de resultados

- Un proxecto ten como resultado final un produto e a presentación pública do mesmo. Non se trata só de unha posta en común aos compañeiros da clase, senon dunha exposición máis ampla que se convirte, de algún modo, nunha celebración, un recoñecemento do traballo realizado.

- 1. Buscarás a información de maneira crítica**
- 2. Lerás sempre tratando de comprender**
- 3. Escribirás de maneira argumentada para convencer**
- 4. Automatizarás o rutinario e dedicarás os teus esforzos en pensar no relevante.**
- 5. Analizarás os problemas de forma rigorosa**
- 6. escoitarás con atención, tratando de comprender**
- 7. Falarás con claridade, convencemento e rigor**
- 8. Crearás empatía cos demais**
- 9. Cooperarás no desenvolvemento de tarefas comúns**
- 10. Fixarás metas razoables que te permitan superarte día a día.**

PATRIMONIO

Patrimonio Natural

Reservas da Biosfera
Monumentos naturais
Reservas nacionais
Parques nacionais

Patrimonio Cultural

Material

Mueble

Manuscritos
Documentos
Artefactos históricos
Coleccións científicas
naturais.

Inmueble

Monumentos ou sitios arqueolóxicos
Monumentos ou sitios históricos
Conxuntos arquitectónicos
Coleccións científicas
Zonas típicas

Grabacións
Películas
Fotografías
Obras de arte e
Artesanías.

Monumentos públicos
Paisaxes culturais
Monumentos artísticos
Centros industriais e
Obras de enxeñería

Inmaterial

Linguaxe
Costumes
Relixións
Lendas
Mitos
Música
Danza

avaliación

